

صور تجلسه کمیسیون صنعت

مشترک با کمیسیون بهبود محیط کسب و کار و کار آفرینی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

آقایان: معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

رئیس جلسه: جناب آقای احمدی سلیمانی

دبیر جلسه: جناب آقای مهندس مرادی

تعداد صفحات: ۴

تاریخ برگزاری: ۱۵ شهریورماه/ ۱۳۹۶

شماره جلسه: ۱۸

ساعت شروع: ۷:۳۰ ساعت خاتمه: ۱۱:۰۰

دستور کار جلسه:

- ✓ بررسی شاخص حل و فصل ورشکستگی در کشور و راهکارهای ارتقای آن در سطح جهانی
- ✓ گزارش مباحث جمع بندی شده حوزه صنعت جهت ارائه به کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی

اهم موارد مطرح شده:

پس از خوشامدگویی جناب آقای مهندس حمیدی به حضار، آقای دکتر علی چشمی مشاور اتاق و عضو هیأت علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه فردوسی مطالبی را در مورد بحث ورشکستگی به شرح ذیل عنوان کردند:

موضوعی که اخیراً در دستور کار اتاق ایران قرار گرفته است، بحث بهبود وضعیت ایران در شاخصهای کسب و کار است. در این راستا پنج نماگر بین پنج استان تقسیم شده‌اند که مسئولیت نماگر ورشکستگی بعهده اتاق خراسان رضوی است. ورشکستگی به معنی توقف در تادیه دیون است. در سال‌های اخیر شاهد افزایش تعداد پرونده‌های ورشکستگی در کشور بوده‌ایم، چنانکه تا پیش از سال ۸۸ هر اداره تصفیه و امور ورشکستگی در کشور (زیر نظر قوه قضائیه و در پنج استان)، حدود ۲۰ پرونده را در دست اقدام داشت اما در سال‌های اخیر هر اداره حدود ۱۰۰ پرونده را پیگیری می‌کند.

با ایجاد هر پرونده ورشکستگی، افراد مختلفی (از جمله مشتریان، تأمین کنندگان مواد، وام‌دهندگان و...) مخصوصاً بستانکاران بصورت زنجیروار درگیر می‌شوند و شاغلین شغلشان را از دست می‌دهند. پرونده‌های متفاوتی وجود دارد، مثلاً راهیان بانک صبا که یک موسسه مالی بوده است در سال ۸۶ حدود ۶۴ تا ۸۰ هزار بستانکار داشته است و از طریق پروسه ورشکستگی تصفیه شده است اما میزان یا ثامن الحجج از طریق پروسه ادغام با بانک‌های دیگر تصفیه شده است. بانک مرکزی هم که پیگیر این موضوع می‌باشد، کمیته ویژه‌ای دارند که روی این موضوع بررسی و تحقیق می‌کنند. عامل ورشکستگی‌های فعلی ما معوقات بانکی هستند که برخی نیز از آن سوء استفاده می‌کنند. در استان ما موضوعاتی همچون پدیده، میزان و ... پروسه ورشکستگی تصفیه هایشان پس از گذشت چند سال هنوز انجام نشده است و موضوع این است که آیا این پروسه می‌تواند به آنها کمک کند یا خیر. ورشکستگی به چند دلیل اتفاق می‌افتد:

۱- بی ثباتی‌های اقتصادی مثل تحریم‌ها، جنگ‌ها، بحران‌های مالی در آمریکا و ... که خارج از کنترل یک بنگاه است و عمدی محسوب نمی‌شود.

۲- دلایل درون سازمانی مثل سوء مدیریت (غیر عمدی)

۳- دلایل درون سازمانی (عمدی) بعنوان مثال برخی متقلبان وامی که از بانک می‌گیرند را در پروسه ورشکستگی می‌برند تا به آنها کمک کند که از زیر بار بدهی بانکی یا سایر بستانکاران خارج شوند.

اما اگر این موارد هم وجود نداشته باشد، حتی در یک جامعه پویا که نوآوری‌ها و پروژه‌های جدید بروز می‌شوند، باز هم بحث ورشکستگی وجود دارد. به همین دلیل یک نظام اقتصادی کارا و پویا هم برای ورود، هم برای رشد و حتی برای خروج (کم هزینه) کسب و کارها باید برنامه داشته باشد. متأسفانه در کشور ما در مرحله رشد و خروج، تسهیلی وجود ندارد. در کشور ما قانون ورشکستگی یک فصل از قانون تجارت است که اخیراً لایحه‌ای جهت بهبود و اصلاح آن تنظیم و تا شورای نگهبان پیش رفته است و نمایندگان مجلس نیز طرحی جهت اصلاح قانون ورشکستگی داده‌اند که در مجلس و مرکز پژوهش‌ها در حال بررسی است.

دو مسیر برای ورشکستگی وجود دارد. یکی از طریق ادارات تصفیه و امور ورشکستگی که در استان‌های خاصی هستند و دیگری از طریق دادگاه که مربوط به قانون تجارت می‌شود.

بطور خلاصه چهار مرحله مهم در فرآیند ورشکستگی در ایران می‌بینیم:

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

رئیس جلسه: جناب آقای احمدی سلیمانی

دبیر جلسه: جناب آقای مهندس مرادی

صور تجلسه کمیسیون صنعت

مشترک با کمیسیون بهبود محیط کسب و کار و کار آفرینی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تعداد صفحات: ۴

تاریخ برگزاری: ۱۵ شهریورماه / ۱۳۹۶

شماره جلسه: ۱۸

ساعت شروع: ۷:۳۰ ساعت خاتمه: ۱۱:۰۰

- ۱- **مرحله پیشگیری و شناسایی ورشکستگی** که در ادارات مختلف پخش شده است. مثلاً در خصوص کسی که نمی‌تواند مالیات یا اقساط وام بانکی یا بیمه تأمین اجتماعی‌اش را بپردازد یا درگیر تعدیل نیروهایش می‌باشد، نشانه حرکت به سمت ورشکستگی است. ما در ایران نسبت به اقدامات پیشگیرانه و یا شفاف سازی ورشکستگی مشکل داریم.
  - ۲- **مرحله اظهار تا صدور حکم ورشکستگی** که عمدتاً در دادگاه است. این ابهام وجود دارد که آیا خود ورشکسته باید اظهار کند یا دادگاه برایش حکم دهد یا دادستانی رصد نماید. معمولاً دیده می‌شود که دادستان تمایلی جهت ورود به پروسه ندارد. یکی از مشکلاتی که بوجود می‌آید این است که کسب و کارها ویژگی‌های ورشکسته را دارند ولی اصلاً ورود پیدا نمی‌کنند یا خیلی دیر وارد این فرآیند می‌شوند.
  - ۳- **مرحله شناسایی بستانکاران تا رسیدگی به مطالبات** یا می‌تواند در اداره تصفیه و امور ورشکستگی باشد یا مطابق قانون تجارت در دادگاه با تعیین مدیر تصفیه و ناظر تا کارها انجام گیرد.
  - ۴- **مرحله شناسایی اموال ورشکسته** که مهر و موم شده و به مزایده گذاشته می‌شود و وجوهی که بدست می‌آید بین بستانکاران تقسیم می‌شود.
- متأسفانه ایران از میان حدود ۱۶۵ کشور، رتبه ۱۵۶ در **نماگر حل و فصل ورشکستگی** را دارد. حدود ۳۰ یا ۴۰ کشور مثل عربستان این سیستم را ندارند. یکی از دلایل آن نرخ بازستانی است، یعنی بستانکاران به چه میزان از طلبشان می‌رسند؟ برای این نرخ هم معیارهایی حائز اهمیت‌اند:
- ۱- زمان بازستانی که در ایران حدود ۴,۵ سال و در کشورهایی که خوب عمل می‌کنند حدود ۱,۵ سال است.
  - ۲- هزینه‌های لازم برای قطع ورشکستگی مثل هزینه‌های دادگاه، مدیران تصفیه، حق الوکاله، ارزیابی و مزایده که در ایران حدوداً ۱۵٪ از اموال ورشکسته است.
  - ۳- نتیجه فرآیند، اینکه کسب و کار ورشکسته ادامه پیدا می‌کند یا کلاً منحل می‌شود. نرخ بازستانی در ایران ۱۷,۹٪ است یعنی طلبکاران به حدود ۱۸٪ از طلبشان می‌رسند و حدود ۸۲٪ باقی می‌ماند که این درصد در منطقه خاورمیانه ۲۶٪ و در کشورهای اول لیست ۷۳٪ و کشورهایی که خوب عمل می‌کنند بالای ۹۰٪ است.
- ۵۰٪ نماگر بر اساس میزان بازستانی و ۵۰٪ نماگر بر اساس چهارچوب حقوقی اندازه گیری می‌کنند. چهارچوب حقوقی ۴ معیار دارد:
- ۱- شاخص شروع رسیدگی (این معیار ۳ امتیاز دارد که ایران ۲ امتیازش را می‌گیرد)
  - ۲- شاخص مدیریت و دارایی بدهکار (این معیار ۶ امتیاز دارد که ایران ۲ امتیازش را می‌گیرد)
  - ۳- شاخص رسیدگی به بازسازماندهی (این معیار ۳ امتیاز دارد که ایران ۰ امتیازش را می‌گیرد)
  - ۴- شاخص مشارکت بستانکار (این معیار ۴ امتیاز دارد که ایران ۱ امتیازش را می‌گیرد)
- ایران از ۱۶ امتیاز نماگر کلاً ۵ امتیاز می‌گیرد، جمهوری چک ۱۳ امتیاز، آمریکا ۱۵ امتیاز، کره ۸ امتیاز، مالزی ۶ امتیاز و ....
- فرآیند ورشکستگی ایران نقابسی دارد که بطور به شرح ذیل می‌باشند:
- ۱- عدم حق مشارکت بستانکاران و دسترسی به اطلاعات مالی ورشکسته و نقش اندک آنها در این فرآیند
  - ۲- امکان اندک تداوم کسب و کار
  - ۳- عدم امکان تأمین مالی ورشکسته
  - ۴- ابهام در تعریف ورشکستگی
  - ۵- تأخیر در شروع فرآیند ورشکستگی
  - ۶- نرفتن برخی کسب و کارها به سمت این فرآیند

صور تجلسه کمیسیون صنعت

مشترک با کمیسیون بهبود محیط کسب و کار و کار آفرینی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

آقایان: بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

رئیس جلسه: جناب آقای احمدی سلیمانی

دبیر جلسه: جناب آقای مهندس مرادی

تعداد صفحات: ۴

تاریخ برگزاری: ۱۵ شهریورماه / ۱۳۹۶

شماره جلسه: ۱۸

ساعت شروع: ۷:۳۰ ساعت خاتمه: ۱۱:۰۰

۷- بالا بودن هزینه‌های اجرایی فرآیند

۸- طولانی بودن مدت زمان فرآیند

۹- بالا بودن حجم تقلب و تحریفها در ورشکستگی

۱۰- ناکارآمدی مجازاتها برای ورشکسته‌ها

در مجموع امیدواریم قانون تجارت مجزا شود و قانون ورشکستگی بصورت شفاف از آن تفکیک گردد تا با سیستم قانون گذاری جدید با کمک اتاق ایران و سایر دستگاه‌ها بتوان به حل مشکلات این پروسه پرداخت.

سپس آقای حبیب قوی پنجه رئیس اداره تصفیه امور ورشکستگی خراسان رضوی عنوان کردند در قانون تجارت سه نوع ورشکستگی داریم: نوع اول آن «ورشکستگی عادی» است که ناشی از سیاست‌های غلط اقتصادی، نوسانات، جنگ، اغتشاشات و... است که تاجر یا بازرگان نقشی ندارد. شکل دوم، «ورشکستگی به تقصیر» است که ناشی از عملکرد خود بازرگان و اشتباهات محاسباتی و خرید و فروش‌های کمتر یا بیشتر از مظنه بازار است. اما سومین قسم این بحث، «ورشکستگی به واسطه تقلب» است که به دلیل سوء نیت، حيله و تقلبی رخ می‌دهد که تاجر به کار برده است و وی از این منظر مجرم شناخته می‌شود و مجازات هم دارد. تلاش ما در اداره تصفیه این بوده که واحدهای تولیدی حتی پس از اعلام ورشکستگی نیز به فعالیت خود ادامه دهند. در این راستا حتی کارخانه‌های مربوطه را به اجاره می‌دادیم تا اشتغال کارگران با مشکل روبرو نشود و خسران این بحث متوجه آن‌ها نباشد.

پیشنهاد می‌شود یک سیستم حمایتی مشخص شود که بر گردش مالی کسب و کار بازرگانان نظارت داشته باشد و بازرگانان چنانچه با اختلال و دشواری در عملکرد اقتصادی بنگاه خود روبرو شدند و نحوه تسویه دیون آن‌ها دچار مشکل گردید، بتوانند موضوع را با ما در میان بگذارند تا اقدامات پیشگیرانه و ابتدایی انجام پذیرد و از تعمیق یافتن مشکلات جلوگیری شود.

آقای رجایی پور نماینده دادگستری عنوان کردند مطابق ماده ۴۱۲ قانون تجارت با صرف توقف فعالیت، فرد ورشکسته تلقی می‌شود. اما نباید مثلاً اگر فقط یکی از چک‌های شخص برگشت خورد اعلام ورشکستگی کند. باید ارزیابی کلی از وضعیت تاجر داشت و با توجه به اوضاع و احوال کلی او را ورشکسته اعلام کرد. در حقیقت عدم تعادل بین دیون و دارایی ورشکستگی است. در مواردی برخی افراد خود را تاجر معرفی می‌کنند که در اصل نیستند و در صدد این هستند که حکم ورشکستگی بگیرند تا بتوانند از اعمال ماده ۳ قانون اجرای محکومیت‌های مالی در امان بمانند. در این سال‌ها مشاهده می‌کنیم افراد برای اعلام ورشکستگی، اموال و دارایی‌های خود را از دسترس خارج می‌کنند و به محض مواجهه با بعضی دیون، اعلام ورشکستگی می‌نمایند. حال آنکه در بررسی‌های بعدی مشخص می‌شود برابر همین دیون، اموالی در اختیار این افراد بوده است. امید است ساز و کاری اندیشیده شود که روند شناسایی اموال و دارایی‌های افراد را تسهیل نماید تا در این حوزه شفاف‌سازی لازم انجام پذیرد.

خانم مهندس علیرضایی، رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی نیز در این نشست با بیان اینکه، نظر به توسعه اقتصادی و فناوری در جهان، افزایش پدیده ورشکستگی دور از انتظار نیست، عنوان کردند: اقدام صورت گرفته از سوی اتاق ایران برای کاهش رتبه ایران در شاخص حل و فصل ورشکستگی بانک جهانی قابل تقدیر است و این مقوله‌ای به شمار می‌آید که باید با مشارکت بخش خصوصی و دولتی سامان بگیرد. در زمان اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها، لیستی تهیه شد که در آن صنایعی را که به واسطه اجرای این طرح حتما دچار مشکل و ورشکستگی می‌شدند را احصاء نمودیم. در حال حاضر نیز باید توجه داشته باشیم که اگر نرخ ارز به سمت واقعی شدن سوق پیدا کند، باز هم شماری از صنایع ما با تعطیلی مواجه می‌شوند. از این منظر، بررسی تبعات اجرای طرح‌ها و تصمیمات بر عملکرد و ورشکستگی احتمالی واحدهای صنعتی، یک ضرورت به شمار می‌آید. اگر روند اعلام ورشکستگی به درستی انجام گیرد و این شاخص در کشور ما اصلاح شود، می‌توانیم به بازگشت کسب و کارهای شکست خورده به چرخه فعالیت در آینده امیدوار باشیم. آماده‌ایم تجارب حاصل شده در پرونده‌هایی که به کمیته بحران ارجاع شده‌اند را برای غنای این اقدام پژوهشی در اختیار اتاق قرار دهیم.

سال گذشته ۱۱۲ جلسه ستاد تسهیل برگزار شد که ماحصل آن یک هزار و ۶۰۰ مصوبه بوده و بیش از هزار و ۲۰۰ مورد این مصوبات اجرایی شده است و مابقی یا در دست انجام است یا چون در فضای ورشکستگی واحد بوده، به مرحله اجرا درنیامده و بعضاً پاره‌ای قوانین پیشبرد کار را

آئین داری، معادن و کشاورزی
زبان رضوی

صور تجلسه کمیسیون صنعت

مشترک با کمیسیون بهبود محیط کسب و کار و کار آفرینی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

رئیس جلسه: جناب آقای احمدی سلیمانی

دبیر جلسه: جناب آقای مهندس مرادی

تعداد صفحات: ۴

تاریخ برگزاری: ۱۵ شهریورماه / ۱۳۹۶

شماره جلسه: ۱۸

ساعت شروع: ۷:۳۰ ساعت خاتمه: ۱۱:۰۰

با دشواری مواجه کرده‌اند. می‌بایست برگزاری این نشست‌ها ما را به راهکارها و حتی قوانینی منطقی برساند که نتیجه‌شان حل مشکلات و اصلاح ضعف‌های موجود باشد.

سپس حاضرین جلسه نظرات خود را به شرح ذیل اعلام نمودند:

- اگر کسی در شرف ورشکستگی است باید سریعتر اعلام شود تا بقیه با او معاملاتی انجام ندهند که با مشکل مواجه شوند.
  - قوانینی که ما در دارایی، بیمه، بانک‌ها و... داریم مانع ایجاد فضای مناسب کسب و کار سالم است.
  - در کشورهای پیشرفته فعالیت واحد ورشکسته برای مدت زمانی متوقف و پس از آموزش‌های لازم و حمایت‌های قانونی مجدداً وارد چرخه تولید می‌شود. امید است در کشور ما هم اصلاحاتی در این زمینه صورت گیرد.
- در بخش دوم این جلسه مجموعه مشکلات و نیازهای قانونی بخش صنعت در چهار محور واردات، صادرات و امور گمرکی، بانک، بیمه و تأمین اجتماعی، امور مالیاتی و مباحث دولتی و ملی توسط دبیر محترم کمیسیون صنعت مطرح و مورد تبادل نظر اعضای دو کمیسیون واقع گردید تا از سوی کمیسیون صنعت اتاق در اختیار اعضای کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی قرار گیرد.

مصوبات جلسه:

۱. جمع بندی و اعمال نظرات اعضای دو کمیسیون در مطالب ارائه شده کمیسیون صنعت جهت طرح در جلسه با اعضای محترم کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی و لحاظ در پیوست تفاهمنامه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان و کمیسیون مذکور

حاضرین جلسه:

آقایان: رضا حمیدی، امیرمهدی مرادی، سید امید طباطبایی، علی چشمی، احمد اثنی اعشری، عبدالله یزدانبخش، محمد رجایی پور، محسن شادمان، علیرضا نصیری، سیدمحمدعلی موسوی فرد، محمدرضا رحمانی، علیرضا دربان ثانی، حبیب قوی پنجه، علی شریعتی مقدم، رضا خواجه نائینی، محمدمهدی ناصری، هادی نبی زاده، مهران مرشد، علیرضا کیوانی

خانم‌ها: راضیه علیرضایی، مریم ظریف پور، مریم عرفانی، مرجانه عابدی، اکرم زین الیان، فاطمه آستانی

غایبین جلسه:

آقایان: ابراهیمی، اسحق آبادی، چمنیان، حکیمیان، زیبایی، سقاء رضوی، فیاض، قاسمیان، کاملان، مرید احمدی، مظاهری، مقامی، منصوریان، مهدیزاده، نعیمی پور، هرمز زاده، شامل